

EVRENDEKİ EN KÜÇÜK IŞIKLAR

AŞK, ACI VE ÖTEGEZEGENLER

Sara Seager

Çeviri: Duygu Akın

domingo

EVRENDEKİ EN KÜÇÜK IŞIKLAR SARA SEAGER

Özgün ismi: The Smallest Light in the Universe
© 2020 Sara Seager

Türkçe yayın hakları:
© 2022 Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Sertifika No: 46105
Domingo, Bkz Yayıncılık markasıdır.

Çeviri: Duygu Akın
Editör: Elif N. Kutlu
Sayfa uygulama: Bahadır Erşık
Kapak uyarlama: Betül Güzhan

ISBN: 978 605 210 6

Baskı: Ocak 2022
Pasifik Ofset San. Tic. Ltd. Şti.
Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1
Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2 Haramidere Avcılar 34310 İstanbul
Tel: (212) 412 17 77 • Sertifika No: 44451

Tüm hakları saklıdır. Bu kitabın tümünün veya içeriğinin herhangi bir bölümünün yayıncının yazılı izni olmadan, fotokopi yöntemi dahil, elektronik ya da mekanik herhangi bir yolla çoğaltılması yasaktır.

Bkz Yayıncılık Ticaret ve Sanayi Ltd. Şti.
Harbiye Mah. Cumhuriyet Cad. Pak Apt. No: 30
Kat: 1 Daire: 3 Şişli İstanbul
Tel: (212) 245 08 39
e-posta: domingo@domingo.com.tr
www.domingo.com.tr

CHARLES'A

Yazarın Notu

Bu eser, kurgusal bir eser değil. Hafızam beni yanıltmıyorsa, yazılanların tümü doğru. Bilgiler, olanakların elverdiği ölçüde ikincil kaynaklar tarafından doğrulandı. Özel şahısların kimliklerini koruma amacıyla bazı isimler değiştirildi.

Her gezegenin yıldızı yoktur. Bazıları herhangi bir güneş sisteminde yer almaz. Tek başınadır onlar. Başiboş* gezegen denir adlarına.

Başiboş gezegenler, yıldızlara tabi olmadıkları için, uzayda demirli de değillerdir. Yörüngede dönmezler. Engin bir okyanusun akıntısına kapılmış, durmadan gezerler. Yıldızların sağladığı ısı ve ışıktan da yoksundurlar. PSO J318.5-22 adında, bildiğimiz bir başiboş gezegen var ki –tam şu an yukarıda, uzayda bir yerlerde– sonsuz karanlığa sarınmış, dümensiz bir gemi gibi yalpalayarak gökadayı arşınlıyor. Bitmek bilmez fırtınalar yüzeyini kasıp kavuruyor. PSO J318.5-22’de büyük olasılıkla yağmurlar da yağıyor ama su olarak değil. Gezegenin karanlık göğü, muhtemelen eriyik demirler yağıdırıyor.

Göğünden sıvı metaller yağın, kapkaranlık bir gezegeni zihinde canlandırmak kolay olmayabilir ama başiboş gezegenler bilimkurgu ürünü değiller. Hayallerimizden veya rüyalarımızdan da fırlamadılar. Benim gibi astrofizikçiler tarafından

---

* Türkçeye Yetim Gezegen, Göçebe Gezegen, Serseri Gezegen olarak de çevrilmiş ancak sözcüğün İngilizcede barındırdığı bağımsızlık, tekillik, özgürlük, başımbuyrukluğ gibi anlamlara daha yakın olduğu için Başiboş Gezegen karşılığı tercih edildi. (ç.n.)

keşfedildiler. Gökyüzü haritamızda gerçek bir yere sahipler. Tahminimize göre yalnız Samanyolu'nda bile onlara kıyasla daha bilindik türde milyarlarca ötegezegen –Güneş haricindeki yıldızların yörüngesinde yer alan gezegenler– milyarlarca yıldızın etrafında dönüyor. Gelgelelim sonsuz ve kusursuz denebilecek bu düzenin içinde, sayısız itme ve çekmenin arasında kalan boşlukta, bir de kayıp olanlar var. İşte Başiboş Gezegenler bunlar. Dünya ne kadar gerçekse PSO J318.5-22 de o kadar gerçek.

Hayatımda öyle günler oldu ki sabah uyandığımdaya PSO J318.5-22 ile burası arasında pek bir fark göremedim.

Bir sabah kalktığımda, yataktan çıkmaya beni ikna eden tek şey, oğullarımın uzaktan gelen kahkahalarıydı. Max sekiz yaşındaydı, Alex altı. Çocuksu bir neşenin ısıltısıyla camdan bakıyorlardı. Ocak ayında mavi göğün eşlik ettiği bir hafta sonuydu ve gece yağın kar her yeri ince bir örtüyle kaplamıştı. Ailece en sevdiğimiz eğlencelerden biri olan kızak kaymaya gitmek için uygun bir gündü. Alelacele edilen kahvaltının ardından Max'le Alex kar tulumlarını giydiler. Plastik kızakları da arabaya attığımız gibi Nashawtuc Tepesi'ne doğru kısa yolculuğumuza çıktık.

Tepe, Concord, Massachusetts'in popüler sosyalleşme alanlarından biridir. Yetişkinleri bile heyecanlandırarak kadar hızlı kaymaya elverişli ve diktir. Tam da bu yüzden kalabalık olur. Ama o sabah değildi. Kızakla kaymaya yetecek kar yoktu çünkü, yer yer çim ve ot görünüyordu. Oğlanların hatırına, kaymak yine de eğlenceli olacakmış gibi yaptım ama kendi numarama kendim bile inanmadım. Bütün hayatımı karanlığın içindeki ışıkları arayarak geçirmiştim; şimdiyse gözlerim yalnızca o ışıkları kuşatan karanlığı seçiyordu. Yine de tepeye tırmanacak zahmete girmişken, oğlanlar aşağı inmeye çalışsın, diye düşündüm.

En yukarıda iki kadın duruyordu; çocukları oynarken sohbete edip gülüşen anneler. İkisi de güzeldi, üstelik içerlememe neden olacak kadar bakımlıydı. Buz gibi bakışlarımı üstlerine dikip düşündüm: *Kim pazar sabahı kalkıp şu makyajı yapacak hali bulur kendinde?* Mutluluk reklamı yapan broşürlerden fırlamış gibiydiler.

Max tepeden aşağıya inecek kadar büyüktü. Otlara denk gelse bile kütlesi ve hızıyla üstünden geçebiliyordu. Ancak fizik kuralları, Alex'ten yana değildi. O sürekli takılıyordu. Birkaç denemenin ardından pes etti. Ağabeyinin son sürat inişini izlemeyi kaldıramamıştı. Surat asıp yamacın ortasında öylece durdu. Ağlamıyordu. Sadece yere yayılmış, kıpırdamayarak reddediyordu. Kendi eğlenemiyorsa, kimse eğlenemezdi.

Kadınlardan biri seslenip onu çekmemi rica etti. Yolunun üstündeydi, yaralanmasından korkuyordu. Neden çekmem gerektiğini anlıyordum, tabii. Ama bir yandan da bitkindim ve güzel planlarım yerle bir olmuştu. Onun gibi birinden, öyle hoş bir kadından, emir alacak havada değildim. Aslında kimseden emir alacak havada değildim. Kadına dik dik bakıp başımı iki yana salladım.

O yeniden rica etti.

“Hayır,” dedim. “Bir derdi var çocuğun.”

Kadın gülümsedi, hatta biraz güldü belki. “Ah, anlıyorum,” dedi. “Sadece diyorum ki...”

Duymazdan geldim.

“Hani yamaç şey ya...”

“DERDİ VAR DİYORUM. KOCAM ÖLDÜ BENİM.”

İnsan, ölüm acısının çirkin pençelerinde kıvrılırken, etrafı itici görünüyor. Kimse yanınızda ne diyeceğini, nasıl davranacağını bilemiyor. Temsil ettiğiniz şeyden herkes korkuyor, siz de sanırım korkularınızı ister hale geliyorsunuz. Araya koydukları mesafe, bir saygı ifadesi; acınız size geniş bir manevra alanı tanıyor. İnsanların hareketlerine etki etmenizi sağlayan

bu kudreti, zaman içinde şiddetle arzuluyorsunuz. Yasınız süper gücünüz, üzüntünüz en sıra dışı özelliğiniz oluyor. Manevra alanını şiddetle istiyorsunuz.

Belki de bu yüzden, söylediğim şeyin ardından tepedeki kadının şoke olacağını sanmıştım. İrkilip geri çekileceğini. Fakat o, en olmadık şeyi yaptı. Gülümsedi, sonra da gözleri ışıldadı. Etrafa sıcaklık yayan bir fırına dönüştü.

“Benimki de,” dedi.

Afalladım. Yanlış hatırlamıyorsam, ne zamandır dul olduğumu sordum. “Beş yıldır,” dedi. Benim daha altı ay olmuştu. *Nasıl bir şey olduğunu unutmuş herbalde*, diye düşündüm. *Ne cüretle güler bana?*

İçimde karşı konulmaz bir kaçma, yatağıma dönme, eriyik demir fırtınalarımın kavrulma arzusu uyandı. Ama Max hâlâ yamaçta eğleniyordu. İşte böyle anlarda, iki durum arasına sıkışıp kaldığınızda, ne kadar yalnız olduğunuzu anlıyorsunuz. Çaresiz sorunlara çareler üretmeniz gerekiyor. Sonunda çare olarak oğlanları eve götürmeye karar verdim. Alex için iPad’i alıp geri gelecektik. Böylece o arabada oyununu oynarken, Max kaymaya devam edecekti. Döndüğümüzde dul kadının da gitmiş olacağını umuyordum.

Ne var ki gitmemişti. Yeni ve güzel insanlarla tanışmak benim için en elverişli ortamlarda bile zorken, bu ortam ideal olmaktan çok uzaktı. Ne yapacağımı bilemiyordum. Uzak durmayı, öncekinden de itici olmayı denedim. İşe yaramadı. Kadın bana doğru geliyordu. Dehşete kapıldım. Boynumda asılı tabelayı görmüyor muydu? Beni rahat bırakması gerektiğini bilmiyor muydu? Bu defa biraz farklı yaklaştı. Korkutup kaçırmak istemiyormuş gibi ölçülüydü. Hâlâ gülümsüyordu ama önceki gibi koskocaman değil.

Elinde bir kâğıt vardı. İsmi yazmıştı, *Melissa*. Bir de telefon numarasını. Concord’da bizim yaşlarımızda bir dullar grubu

olduğunu söyledi. Ölüm danslarıyla ünlü bir akrobat grubundan söz edermiş gibi, isimleri büyük harfle yazılmalıymış gibi söz etmişti onlardan: Concord'un Dulları. Beş kişiydiler ve yeni bir gerçekliğe geçişte, terk edilmişler olarak yaşayacakları yeni rolde birbirlerine yardım etmek için yakın zamanda ilk defa buluşmuşlardı. Bir sonraki buluşmaya ben de katılmalıyım. Bu sözlerin ardından sıcak gülüşüyle gülümsedi ve arkadaşının yanına döndü.

Benimle birlikte altı olacaktı. Tepede durdum ve olasılık hesabı yaptım. Bu kadar küçük bir kasabada –Concord'un nüfusu yirmi bin bile değildir– bu kadar çok genç dulun olması akla yatkın görünmüyordu. Söylemekten de geri durmamıştım bunu: “İstatistiki olarak imkânsız,” demiştim Melissa'ya. Ardından bir önceki yaz babalarının ölmek üzere olduğunu haber vermek için Max'le Alex'in kamp müdürünü arayışımı hatırladım. Müdür sorun olmayacağını söylemiş, “Alışkınız biz,” demişti. O an afallamıştım ama şimdi anlıyordum. Concord babasız çocuklardan, yarı yarıya başıboş kalmış çocuklardan, payına düşeni fazlasıyla almıştı.

Melissa'nın numarasını montumun cebinde sakladım. O günden sonra defalarca çıkarıp bakacak, gerçekliğinden emin olmaya çalışacaktım. Numarayı kaybetmekten ödüm kopsa da aramaya korkuyordum. O güne dek hiç kendim gibi biriyle karşılaşmamıştım, iyice uçlara kaydığım şu dönemde nasıl karşılaşacaktım ki? Diğer dulların benimle uzaktan yakından ilgisi olmadığını öğrenmeye niyetim yoktu. Aylar önce yerel gazetede bir dullar grubunun duyurusunu yapan numarayı aramıştım ama telefonu açan kadın grubun genç değil, yaşlı dullar için olduğunu söyleyerek beni geri çevirmişti. Bana kendimi ucube gibi hissettirmişti. İnsan böyle bir kederin ortasındaiken neler hissettiğini dünyada herhangi birinin anlayacağına inanmıyor. Oysa küçücük kasabamda yaşadıklarımı tamı tamına

bilen küçük bir kadınlar ordusu vardı, çünkü aynısını onlar da yaşıyordu. O kâğıt parçasını her çıkardığımda, bir fırtınada, geriye kalan tek kibriti tutuyormuşum gibi hissediyordum.

Melissa'yı arama cesaretini ancak bir hafta kadar sonra buldum. Kâğıt artık parçalanmanın eşiğine gelmişti.

Telefon çaldı. Melissa açtı. Halimi hatırlımı sordu. Bunu soracak cesaret pek kimsede kalmamıştı artık, bense ne yanıt vereceğimi bilmiyordum.

“İyiyim,” dedim. “İyi değilim.”

Melissa Concord Dulları'nın yakında bir parti vereceğini söyledi. Gelmek isteyip istemediğimi sordu.

“İsterim,” dedim. “Hem de çok. Ne zaman buluşuyorsunuz?”

Kısa bir sessizlik oldu.

“Sevgililer Günü'nde.”

Bir Yıldız Gözlemcisi Doğuyor

Yıldızları gerçek anlamda gördüğümde on yaşındaydım. Özümde şehir çocuğu olduğumdan, tam bir karanlığı pek sık deneyimleyemiyordum. Benim evrenim Toronto sokaklarıydı. Annemle babam ben küçükken ayrılmışlardı, ağabeyim, kız kardeşim ve ben, tek başımıza metrolara binip ara sokakları keşfederek bolca vakit geçirirdik. Kimi zaman yaşı bizden biraz büyük bakıcılarımız olurdu. Onlardan biri, Tom adında bir çocuk, babamdan hepimizi kampa götürmesini istemişti.

Kamp yapmak babam için iyi vakit geçirme yollarından değildi. Kanadalılar her fırsatta “kulübe taşrası”na kaçar, göl ve ağaçlardan yapılmış kutsal bir köşenin hayaliyle yılan gibi kıvrılan uzun hafta sonu trafiğinde şehirden uzaklaşırlar. Dr. David Seager ise Britanyalıydı ve hafta sonları genelde kravat takardı. Ağaçların arasında uyumak, ona göre hayvanlara özgü bir davranıştı.

Tom ikna kabiliyetini konuşurmuş olmalı ki, gözümü açtığımda kuzeye doğru yola çıkmıştık bile. Toronto’ya üç ya da dört saat uzaklıkta, Ontario’nun küçük bir oyuntusunda yer alan Bon Echo İl Parkı’na gittik. Bon Echo’da, ağaçların yemyeşil fonunda adeta kapkara görünen bir göller zinciri vardı. Parkın beyaz kumsalları –cesaret edebildiğinizce tırmandıktan

sonra serin suya atlamak için biçilmiş kaftan denebilecek— pembe granitten uçurumları ve ormanlık zeminde kızıl çam iğnelerinden kalın bir örtüsü vardı. Ömrümde gördüğüm en güzel yerdi.

Uyumakta zorlanmamın nedeni, şehir seslerinin yokluğuymuştu belki, bilemiyorum. Kardeşlerimle çadırda yatıyordum. Küçük bir valizi komodin olarak aramıza koymuştuk. (Her zaman olduğu gibi valiz toplarken de kendi halimize bırakılmıştık. Kampçıların valiz taşımadığındansa haberimiz bile yoktu.) Erkek ve kız kardeşim, uyuyan çocukların çıkardığı tatlı sesleri çıkarıyordu.

Jeremy en büyüğümüzdü ve yaşına göre uzun boyluydu. Benden sadece bir yaş öndeydi ama kritik bir yaş. Dolayısıyla idareyi genelde o alır, yüce tepesinden bize günlük aktivitelerimizi dikte ederdi. Julia en küçüğümüzdü, gözlerindeki sönmez ışıkla güzel ve şamatacı. Herkesin gözdesi oydu. Bense her anlamda ortancalığı temsil ediyordum; minyon ve sessiz. Esmer olan da bendim. Jeremy ile Julia sarı saçlı, mavi gözlüydü; benimse kahverengi saçlarım, ela gözlerim vardı. Geceleri açık olanlar da yine benim gözlerimdi.

Çadırın fermuarını açıp karanlığa daldım. Ağacların sonuncusunu da geride bırakacak kadar ileri gittim.

İşte o zaman başımı kaldırıp yukarı baktım.

Kalbim durdu.

Göğsümdeki o hissi bunca yıl sonra bile hâlâ hatırlıyorum. Aysız bir geceydi ve tepemde öyle çok yıldız vardı ki; yüzlerce, belki binlerce... Böyle bir güzellik nasıl olabilir, diye düşündüm, bir de neden o güne kadar kimsenin bunu bana söylemediğini. Gece gökyüzünü gören ilk kişi ben olmalıydım. İnsanlık tarihinde cesaret edip de dışarı çıkan ve başını kaldırıp bakan ilk kişi bendim herhalde. Yoksa yıldızlar insanların hep konuştuğu, çocuklara gözlerini açtıkları andan itibaren gösterilen bir şey olurdu. Orada durdum ve saatler gibi gelen ama

muhtemelen birkaç saniyelik bir süre boyunca gökyüzüne baktım. Büyük şehrin ve dağılmış bir yuvanın kaosunda yolunu bulmaya akli eren ama asıl gizeme ilk defa göz atma fırsatını yakalamış küçük bir kızdım.

Bir anda özüksenemeyecekmiş gibi gelen ışığın, bilginin altında ezilmiştim. Koşarak çadıra döndüm, kız kardeşimin yanına kıvrıldım ve onun nefesini dinleyerek yeniden sadece on yaşında olmaya çalıştım.

Babam Toronto dışında, birbiri ardına taşındığı şık ve düzenli daireler ile bungalovlarda yaşıyordu. Annem kasabanın South Annex denen harap kesiminde, üvey babamla, yığınlarca eski gazeteyle ve isimlerini edebiyat dünyasının karakterlerinden alan bir kedi ordusuyla yaşıyordu. Yazar ve şairdi.

Akraba olmadığım çocuklarla hiç yakınlaşmadığım için, ailemizin ne kadar farklı olduğunu hiçbir zaman anlamamıştım. Yüce gönüllülüğüm üstümdeyse, geleneksel ailelerin bilindik kısıtlamalarına maruz kalmadan yaşadığımız için şanslı olduğumuzu söyledim kendime. Özgürlüğün, ne şekilde verilmiş olursa olsun, değerli olduğunu öğrenmiştim. Bizim şu neredeyse katlanılmaz özgürlüğümüz ise bugün bizi biz yapan şeydi: Jeremy hemşire oldu, Julia arpçı, ben de astrofizikçi. Ancak durup küçüklüğümüzün gerçekleri üstüne düşündüğümde, hayatta kalmamıza hayret ediyorum, özellikle de aynı yaştaki kendi oğullarıma baktığımda. Ayırlarla aşık atmak üzere ortaya salınmış ayı yavruları gibiydik.

Annex'te ilk yaşadığımız dönemde, şehrin hayli dışındaki bir Montessori okuluna gidiyorduk. Okul, annemle babam ayrılmadan önce ev diye andığımız, ücra yerdeki binaya yakındı. Şehre taşındıktan sonra neden o okulda kaldık bilemiyorum ama yolculuğumuzun gidişi de dönüşü de bir saati aşırıyordu. Buna iki otobüs ve bir metro yolculuğu, aradaki kalabalık